

LUTERILAINEN KIRKKO JOENSUUSSA

**JOENSUUN EVANKELIS-LUTERILAISEN
SEURAKUNTAYHTYMÄN YMPÄRISTÖOHJELMA
VUOSILLE 2016–2020**

SISÄLLYSLUETTELO

1. KIRKON YMPÄRISTÖDIPLOMI	4
2. YMPÄRISTÖDIPLOMIN TEOLOGIAA.....	4
3. YMPÄRISTÖDIPLOMIN HAKUPROSESSI JA JÄRJESTELMÄN HALLINTA.....	4
3.1. YMPÄRISTÖDIPLOMIA VALMISTELEVA TYÖRYHMÄ	4
3.2. YMPÄRISTÖOHJELMA.....	5
3.3. JOHDON SITOUTUMINEN	5
4. TALOUS JA TOIMINTA.....	5
4.1. RAKENTAMINEN JA MAANKÄYTTÖ	5
4.2. VASTUULLINEN JA EETTINEN SIOITTAMINEN	6
4.3. HANKINNAT.....	6
5. YMPÄRISTÖKASVATUS	6
6. JÄTEHUOLTO	6
6.1. TAVOITTEET.....	7
7. SIIVOUS.....	7
7.1. PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET	7
8. KIINTEISTÖNHOITO.....	8
8.1. KIINTEISTÖJEN ENERGIASÄÄSTÖ	8
8.2. PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET.....	8
9. KEITTIÖT JA RUOKALAT	9
9.1. YMPÄRISTÖMERKITYT TUOTTEET	9
9.2. REILUN KAUPAN TUOTTEET.....	9
9.3. RAVITSEMUSSUOSITUKSET	9
9.4. PAIKALLINEN RUOKA JA LUOMURUOKA.....	9
9.5. PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET.....	10
10. TOIMISTOTYÖ.....	10
10.1. ENERGIANSÄÄSTÖ.....	10
10.2. HANKINNAT.....	10

10.3. PAPERIN KULUTUKSEN VÄHENTÄMINEN.....	10
10.4. PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET.....	11
11. HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET	11
11.1. HAUTAUSMAAN HOITO	11
11.2. PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET.....	11
12. LEIRIKESKUKSET.....	12
12.1. KIIINTEISTÖHOITO.....	12
12.2. JÄTEHUOLTO.....	12
12.3. PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET.....	12
13. SEURAKUNTAYHTYMÄN METSÄT.....	13
13.1. LUONNONSUOJELU-, METSÄLAIN 10§- JA METSO-KOhteet SEKÄ MUUT SUOJELUTOIMENPITEET	13
13.2. PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET.....	13
14. LIIKENNE	14
14.1. PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET.....	14

1. KIRKON YMPÄRISTÖDIPLOMI

”Kirkon ympäristödiplomi on kirkkohallituksen myöntämä todistus seurakunnalle, joka on sitoutunut kehittämään toimintaansa ympäristön kannalta jatkuvasti paremmaksi. Diplomin saa seurakunta, joka ottaa käyttöön kirkon toimintoja varten laaditun ympäristöjärjestelmän ja täyttää ympäristödiplomin kriteerit. Asian varmentaa tuomiokapitulin valtuuttama auditoija. Ympäristödiplomin myöntää kirkkohallitus.

Kirkon ympäristödiplomi on vapaaehtoinen järjestelmä, jonka avulla seurakunta voi parantaa ympäristöasioiden hoidon tasoa, mutta myös muutoin tehostaa toimintaansa. Se korostaa sekä seurakunnan johdon, henkilöstön että seurakuntalaisten vastuuta. Toiminnan lähtökohtana on seurakunnan johdon-kirkkoneuvoston tai seurakuntayhtymässä yhteisen kirkkoneuvoston ilmaisema tahtotila: meidän seurakuntamme haluaa olla esimerkillinen suhteessa luontoon ja ympäristöön”. (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2012)

2. YMPÄRISTÖDIPLOMIN TEOLOGIAA

Joensuun evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän ”Meidän kirkko Joensuussa” -strategian mission mukaan: ”Meitä yhdistää usko armolliseen ja ihmisiä rakastavaan Jumalaan sekä vastuu lähimmäisistämme ja ympäristöstämme.” Asettaessaan toiminnalleen luonnon – ja ympäristön-suojeluun liittyviä tavoitteita seurakunta hoitaa luomiseen perustuvaa tehtävää maailmassa. Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen ja antoi hänelle tehtävän hallita, viljellä ja varjella luomakuntaa. Siksi kristilliset kirkot ovat toiminnassaan sitoutuneet oikeudenmukaisuuden, rauhan ja luomakunnan eheyden edistämiseen maailmassa.

Sitoudumme perustehtävässämme seuraamaan ja kehittämään toimintaamme ympäristön tilan parantamiseksi huomioimalla ympäristöasiat kaikessa toiminnassamme.

Tiedotamme ympäristöasioista henkilökunnalle. Huomioimme ympäristönäkökohdat toimiessamme yhteistyössä sidosryhmiemme kanssa.

3. YMPÄRISTÖDIPLOMIN HAKUPROSESSI JA JÄRJESTELMÄN HALLINTA

3.1. Ympäristödiplomia valmisteleva työryhmä

Joensuun seurakuntien yhteinen kirkkoneuvosto nimesi kokouksessaan 29.1.2013 ympäristötyöryhmän ja määritteli työryhmän roolin seuraavasti: ”Ympäristötyöryhmä on ympäristöasioissa linkki henkilökunnan ja seurakuntayhtymän johdon kanssa. Ympäristötyöryhmä seuraa ympäristöjärjestelmän soveltuvuutta, ajanmukaisuutta ja tavoitteiden toteutumista vuosittain yhdessä työalojen kanssa ja tekee yhteistyön pohjalta raportteja ja esityksiä johdon katselmuksessa yhteiselle kirkkoneuvostolle”.

Toimikaudella 2015-2016 ympäristötyöryhmään kuuluvat: Kauko Salo (pj., Pielisensuun seurakunnan luottamushenkilö), Anne Angervo (pastori, Vaara-Karjalan srk), Jussi Nevalainen (kiinteistöpäällikkö), Sami Hinkkanen (pastori, Pielisensuun srk), Jaana Hämäläinen (emäntä, Pyhäselän srk), Janna Jalovaara (nuorisotyönohjaaja, Enon srk), Virpi Kiviniemi (hautaus-toimen päällikkö), Mika Tarnanen (nuorisotyönohjaaja, Joensuun srk) ja Niina Komulainen (työryhmän sihteeri, srk-sihteeri, Rantakylän srk)

3.2. Ympäristöohjelma

Joensuun seurakuntien ympäristöohjelma sisältää muun organisaation (esim. keittiöt, toimistot, jätehuolto, hautausmaat jne.) ympäristötavoitteet. Työalojen ympäristötavoitteet on määritelty ympäristökasvatussuunnitelmassa. Näin ympäristöohjelma ja ympäristökasvatussuunnitelma täydentävät toisiaan. Molemmat asiakirjat löytyvät seurakuntayhtymän intranetistä.

Ympäristötyöryhmä on työstänyt tätä ohjelmaa kokouksissaan ja hyväksynyt sen 10.9.2015. Yhteinen kirkkoneuvosto on hyväksynyt ympäristöohjelman 29.9.2015. Tämä ympäristöohjelma on voimassa: 1.1.2016–31.12.2020. Ympäristöohjelma tarkistetaan vuosittain yhteisen kirkkoneuvoston kokouksessa ympäristötyöryhmän esityksestä. Ympäristöohjelma annetaan tiedoksi Joensuun seurakuntien työntekijöille ja luottamushenkilöille.

Kukin työala kirjaa myös ympäristöasioita koskevat tavoitteet omaan vuosittain tehtävään toimintasuunnitelmaansa. Niiden toteutumista arvioidaan normaaliin tapaan vuosittain toimintakertomuksissa.

3.3. Johdon sitoutuminen

Yhteinen kirkkoneuvosto on hyväksynyt Joensuun seurakuntayhtymän ympäristöpolitiikan. Hyväksymisellään johto on sitoutunut ympäristöpolitiikan mukaiseen ympäristöasioiden parantamiseen. Kirkkoneuvosto on hyväksynyt ympäristöohjelman 29.9.2015.

4. TALOUS JA TOIMINTA

Talous- ja toimintasuunnitelmassa ympäristöasiat ovat yksi toiminnan painopiste. Ympäristötavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain toimintakertomuksessa. Talouden ja toiminnan vastuuhenkilönä on hallintojohtaja.

Tavoitteet:

- Laaditaan ympäristövaatimukset huomioiva hankintaohje.
- Huomioidaan ympäristönäkökulma Joensuun seurakuntien ja seurakuntayhtymän strategiassa vuosille 2016 – 2020.
- Ympäristötyöryhmän jäsenet pitävät ympäristöasiaa esillä ja ohjaavat työyhteisöidensä ympäristöasioita sekä välittävät tietoa koulutuksista työntekijöille.
- Toteutetaan ympäristökasvatussuunnitelmassa määriteltyjä työalojen tavoitteita.

4.1. Rakentaminen ja maankäyttö

Noudatamme kaikessa rakentamisessa maankäyttö- ja rakennus- sekä luonnonsuojelulakia. Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymä noudattaa rakentamisessaan ja maankäytössään kestävän kehityksen periaatteita.

Alueiden käytön suunnittelussa huomioidaan rakennetun ympäristön esteettisyys, kulttuuriarvot, luonnon monimuotoisuus, muiden luonnonarvojen säilyminen, ympäristöhaittojen ehkäisy, energiatehokkuus ja luonnonvarojen kohtuullinen käyttö. Rakennamme hyvien rakennustapojen mukaisesti ja huomioimme rakentamisen ympäristövaikutukset.

4.2. Vastuullinen ja eettinen sijoittaminen

Ympäristödiplomin edellytysten mukaisesti seurakuntayhtymän varojen sijoittamisessa noudatetaan vastuullisen ja eettisen sijoittamisen periaatteita.

Tavoitteet:

- Vastuullisuuskriteerit otetaan huomioon sijoitusten tarjouspyyntövaiheessa.

4.3. Hankinnat

Seurakuntayhtymän hankinnat tulee tehdä hyvän hallintotavan, avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömän kohtelun sekä hankintoja koskevan lainsäädännön mukaisesti. Tarjouskilpailujen kriteereissä otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon ympäristönäkökohdat ja kestävän kehityksen periaatteet.

Ympäristövaatimuksina voidaan edellyttää mm. ympäristömerkin kriteerien täyttymistä, kierrätysmateriaalin käyttöä ja haitallisimpien kemikaalien välttämistä. Joissain tuoteryhmissä tarjouspyyntö voidaan rajata ympäristötuotteisiin.

Hankintojen ympäristökriteereinä voi olla kuljetusten ympäristöystävällisyys, laitteen vähäinen energian- ja vedenkulutus, vähäiset kustannukset jätehuollosta (pakkaus ja käyttöiän päättyessä laitteen hävitys), tuotteen kierrätettävyys, varaosien saatavuus, pitkä käyttöikä, huollettavuus ja korjattavuus sekä ympäristölle haitallisten ainesosien vähäisyys.

Tavoitteet:

- Päivitetään yhteiset hankintaohjeet niin, että niissä otetaan huomioon myös ympäristönäkökulma.
- Tutustutaan Julkisten hankintojen ympäristöoppaaseen ja asetetaan hankinnoille mahdollisuuksien mukaan myös ympäristökriteerejä.

5. YMPÄRISTÖKASVATUS

Joensuun seurakuntayhtymän päämääränä on kehittää kristillisten arvojen ja ympäristöarvojen yhtymäkohtien esiin tuomista ympäristökasvatuksen keinoin.

Ympäristötyöryhmä on valmistellut Joensuun seurakuntien ympäristökasvatussuunnitelman, jonka yhteinen kirkkoneuvosto on hyväksynyt kokouksessaan 29.9.2015. Ympäristökasvatussuunnitelma sisältää ympäristökasvatukselliset tavoitteet työaloittain. Näin ympäristökasvatussuunnitelma ja ympäristöohjelma täydentävät toisiaan.

6. JÄTEHUOLTO

Joensuun evankelis-luterilainen seurakuntayhtymä noudattaa jätelakia ja kaupungin jätehuoltomääräyksiä sekä muita jätehuollolle asetettuja velvoitteita. Seurakuntayhtymän toiminta-alueella kerätään seka-, bio- ja energiajätettä. Sekapaperia, pahvia ja kartonkia kerätään koko alueella ja lisäksi kaupunkialueella valkoista toimistopaperia. Myös biojäte kerätään kaikilta kiinteistöiltä, joilla on jokapäiväistä keittiötoimintaa mukaan lukien Vaivion kurssikeskus. Lisäksi hautausmailla Joensuussa, Pyhäselässä, Vaara-Karjassa ja Enossa kompostoidaan hautojen kukka- haravointi- ja ruohonleikkuujätteet sekä kerätään energiajätettä (hautakenttien muovikuoret, lasi, metalli).

Joensuun seurakuntayhtymän jätehuollosta vastaavat kunkin kiinteistön osalta seurakuntamies-tarit ja emännät. Jätehuoltosopimuksista, laskutuksista ja kilpailutuksesta vastaa kiinteistöpääl-likkö. Joensuun alueella Puhas Oy huolehtii jätehuollosta sekajätteen ja biojätteen keräyksessä ja Joensuun Kierrätys-Kuljetus Oy paperin- ja pahvinkeräyksen osalta.

Jätehuollon vastuuhenkilöt ovat kiinteistöpäällikkö ja hautaustoimen päällikkö.

6.1. Tavoitteet

- Kehitetään hyötyjätteiden keräystä
- Seurataan jätteiden vuosittaista määrää
- Lisätään tiedottamista jätteen lajittelusta sekä jätemäärän vähentämisestä
- Otetaan Vaivion kurssikeskuksen lajittelupisteet myös asiakkaiden käyttöön
- Kehitetään kompostointia

7. SIIVOUS

Joensuun seurakuntayhtymä ostaa suuren osan siivouspalveluista ulkopuolisilta siivousyrityksil-tä. Siivousyritykset järjestävät itse henkilökuntansa koulutuksen. Seurakuntayhtymän työsuh-teessa olevia siivoojia koulutetaan ympäristöasiat huomioon ottaen. Siivoustoimen jätehuolto hoidetaan asianmukaisesti. Siivouksessa käytetään ympäristömerkittyjä tuotteita aina, kun se on mahdollista.

Siivouksen vastuuhenkilöt ovat kiinteistöpäällikkö ja hautausmaiden rakennusten osalta hauta-toimen päällikkö.

7.1. Päämäärä ja tavoitteet

Joensuun seurakuntayhtymän tavoitteena on haitallisten aineiden vähentäminen siivoustoi-messa.

Aiemmasta päätöksestä huolimatta siivoustoimessa on käytössä vielä paljon ympäristömerkit-semättömiä tuotteita. Nämä korvataan ympäristömerkityillä tuotteilla sitä mukaa, kun hankitut varastot loppuvat. Ympäristömerkitsemättömiä tuotteita käytetään vain jos vastaavaa ympäris-tömerkittyä tuotetta ei ole saatavilla. Noudatetaan kiinteistötoimien hankintaohjetta.

Koulutuksen järjestämisestä sekä hankintojen valvomisesta vastaa kiinteistöpäällikkö.

Tavoitteet:

- Tehostetaan siivoustyötä tekevien koulutusta
- Vaihdetaan käsipyyhepaperit käsipyyhkeisiin
- Tarkastetaan siivoustaso säännöllisesti
- Laaditaan pesuaineiden käyttömäärään ohjeistus
- Laitetaan lajitteluohjeet paremmin ja tarkemmin esille ja lisätään tiedotusta lajittelusta
- Selvitetään kompostoinnin mahdollisuutta
- Järjestetään jäteastioiden täyttöasteen ja tyhjennystiheyden seuranta
- ympäristömerkittyjen tuotteiden käyttäminen

8. KIINTEISTÖNHOITO

Seurakuntayhtymä omistaa yhteensä 40 kiinteistöä ja 166 vuokrahuoneistoa.

Joensuun seurakuntayhtymän kiinteistöjen energian ja veden kulutusta seurataan kuukausittain. Mikäli suuria poikkeamia esiintyy, niiden syy pyritään selvittämään ja asia korjaamaan mahdollisimman pian. Kiinteistöissä havaitut puutteet arvioidaan ja korjataan tapauskohtaisesti.

Korjausvelan kartoittaminen on aloitettu vuokrataloista tehdyillä kuntoselvityksillä. Selvityksissä on ehdotettu paitsi rakenteellisia korjauksia, myös energiataloudellisia korjauksia.

Kiinteistöjen hoidosta ja kiinteistönhoidosta vastaavien henkilöiden koulutuksen järjestämisestä vastaa kiinteistöpäällikkö.

8.1. Kiinteistöjen energiasäästö

Suurin osa rakennuksista lämpiää kaukolämmöllä. Sähkö- ja öljylämmitykset ovat käytössä siellä, missä kaukolämpöä ei ole saatavilla. Maalämmöstä on saatu hyviä kokemuksia energiansäästöissä kolmessa kohteessa (Vaivion kurssikeskus, Pyhäselän kirkko ja seurakuntatalo).

Vanhat kirkot (Utra, Tuupovaara ja Eno) pidetään suljettuina ja kylmillään uudenvuoden ja palmusunnuntain välisenä aikana. Kiihtelysvaaran kirkko on muuten kylmillään kyseisenä aikana, paitsi hautajaisten takia se joudutaan lämmittämään, koska hautausmaalla ei ole kappelia.

Kiinteistöjen sähkönkulutukseen on vaikutettu hankkimalla vähän energiaa kuluttavia ja pitkäkestoisia valaisimia sekä lamppeja. Kun luonnonvalo on saatavilla, sisävalaistusta vähennetään esim. käytävillä.

Veden ja energian käytöstä on annettu yleiset ohjeet koko henkilökunnalle ja niitä täydennetään tarvittaessa.

8.2. Päämäärät ja tavoitteet

Joensuun seurakuntayhtymän päämääränä on edelleen pienentää veden, sähkön ja lämmön vuotuista kokonaiskulutusta.

Tavoitteet:

- Valaisimien ja polttimoiden vaihdon yhteydessä valitaan aina led-vaihtoehto, jos se esteettisesti ja teknisesti on mahdollista
- Vaihetaan käsipyyhepaperit pestäviin käsipyyhkeisiin
- Järjestetään ympäristöasioihin liittyvää koulutusta
- säädetään lämpötilojen ja ilmanvaihdon pienennykset maksimaalisiksi yö- ja loma-ajoiksi e-e-valvomoista niissä kohteissa, joissa se on mahdollista
- uudis- ja korjausrakentamisessa huomioidaan lämmönsäädön ja ilmanvaihdon automaation suunnittelussa säädön vaivattomuus sekä rakenteelliset energian kulutukseen vaikuttavat seikat –

Kiinteistöjen hoidosta ja henkilökunnan koulutuksen järjestämisestä vastaa kiinteistöpäällikkö.

9. KEITTIÖT JA RUOKALAT

Keittiöissä ja ruokaloissa pyritään säästämään vettä ja energiaa. Keittiöiden laitekantaa uudistettaessa otetaan huomioon laitteen energiankulutus. Kehitämme lasin, metallin ja muovin keräystä, joissa käytännöt vaihtelevat kiinteistöittäin keräyspisteiden sijainnin vuoksi. Kuitupakkaukset kerätään. Tukkuliikkeiltä tiedustellaan paikallisten ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden saatavuutta. Keittiöiden vastuuhenkilö on kunkin seurakunnan emäntä sekä kiinteistöpäällikkö.

9.1. Ympäristömerkityt tuotteet

Tässä yhteydessä tarkoitetaan pohjoismaisella ympäristömerkillä merkittyjä tuotteita. Tällä merkillä varustettu tuote on tutkitusti markkinoilla olevien tuotteiden parhaimmistoa. Joensuun evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän keittiöissä käytetään ympäristömerkittyjä tuotteita ja uusia tuotteita pyritään ottamaan käyttöön mahdollisuuksien mukaan.

9.2 Reilun Kaupan tuotteet

Tällä hetkellä Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän ja Pyhäselän seurakunnat ovat Reilun kaupan seurakuntia. Tavoitteena on, että kaikista Joensuun seurakuntien seurakunnista tulisi Reilun kaupan seurakuntia.

Joensuun seurakuntayhtymän keittiöissä käytetään Reilun Kaupan tuotteista kahvia, teetä, kaakaota, banaaneja, sokeria, hunajaa ja ruusuja. Reilun kaupan tuotteiden valikoima on Joensuun seudulla parantunut vuosien myötä ja tuotteita on myytävänä taloustoimistossa Joensuun seurakuntakeskuksessa sekä kansainvälisen työn työntekijöillä.

9.3. Ravitsemussuositukset

Joensuun seurakuntayhtymän keittiöissä noudatetaan mahdollisuuksien mukaan ravitsemussuosituksia. Erityisruokavaliot otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.

Tilaisuuksien järjestäjien ja emäntien on yhdessä sovittava tarjoiluista, jätehuollosta ja muista tarjoiluihin liittyvistä asioista, jotta ympäristötavoitteet voidaan toteuttaa. Ympäristöasiat otetaan huomioon kaikissa tapahtumissa ja sitä vaaditaan myös seurakuntien tiloja käyttäviltä, ulkopuolisilta toimijoilta.

9.4. Paikallinen ruoka ja luomuruoka

Keittiössä käytetään elintarviketukkujen tai markettien tuotteita. Tuotteiden paikallisuuteen ei ole kiinnitetty riittävää huomiota. Osa käytettävistä peruselintarvikkeista on paikallisia, kuten perunat, kananmunat, sienet ja marjat. Paikallisten tuotteiden hankkiminen on käytännössä vaikeasti toteutettavaa. Keittiöissä ei juurikaan käytetä luomutuotteita, syinä ovat kustannukset ja saatavuus. Tukusta hankittavat tuotteet ovat pääsääntöisesti tavanomaisesti tuotettuja. Selvitetään mahdollisuutta saada peruselintarvikkeita kootusti paikallisilta viljelijöiltä.

Joensuun alueelta löytyy muutamia lähiruuan ja luomuruuan tuottajia. Seurakuntien keittiöillä ruuan valmistus ei ole päivittäistä ja määrät ovat pieniä. Kahvitilaisuuksia on paljon. Käytetään Reilun Kaupan kahvia ja teetä. Emäntien pitäisi sitoutua hakemaan ja käyttämään tuottajien palveluita. Tukusta löytyy jonkun verran luomutuotteita ja siellä ollaan valmiita tilaamaan, jos asiakas jotain tiettyä tuotetta haluaa.

9.5. Päämäärät ja tavoitteet

Joensuun seurakuntayhtymä päämääränä on vähentää kaatopaikkajätteen määrää sekä sähkön ja veden kulutusta keittiöissä.

Tavoitteet:

- Luomu- ja lähituotteiden käytön lisääminen: paikallisen tuottajan jauhot ja hiutaleet
- Kierrätysastioiden (lasi, metalli, kartonki, pahvi) hankkiminen kaikkiin keittiöihin
- Terveellisemmän vaihtoehdon tarjoaminen makeille kahvileiville, mm. juurespala tai hedelmä
- Kasvisruokapäivien lisääminen
- Sitoutuminen Reilun kaupan tuotteiden käyttämiseen
- Hankintaohjeen tekeminen keittiöille
- Kaikista Joensuun seurakuntien seurakunnista Reilun kaupan seurakuntia

10. TOIMISTOTYÖ

Toimistotyössä kiinnitetään erityishuomio paperin kulutuksen vähentämiseen ja jätepaperin oikeaan lajitteluun ja uusiokäyttöön. Lisäksi pyritään vähentämään toimistolaitteiden energiankulutusta. Toimistotyöstä ovat vastuussa kaikki työntekijät sekä ympäristötyöryhmän sihteeri.

10.1. Energiansäästö

Toimistojen energiansäästöön laaditaan ohjeet. Energiansäästöissä kiinnitetään huomiota valaistukseen ja toimistolaitteiden käyttöön. Turhaa energiankulutusta vältetään käyttämällä virransäästöominaisuuksia ja sopivaa valaistusta. Työpäivän päätteeksi tietokoneiden näytöt ja koneet sammutetaan.

Tietoturvasäiliöitä ei ole Enon, Pyhäselän, Vaara-Karjalan (sekä Kiihtelysvaara että Tuupovaa-ra) seurakuntien toimipisteissä. Joensuun, Pielisensuun ja Rantakylän seurakunnissa tietoturvasäiliöt ovat käytössä samoin hautausmaalla.

Selvitetään tietoturvasäiliöiden hankkiminen myös Noljakkaan, Enoon, Pyhäselkään ja Vaara-Karjalaan.

10.2. Hankinnat

Tietokoneet ovat leasing-koneita ja niiden hankinta ja vaihtaminen hoidetaan Kuopion IT-aluekeskuksen kautta, joten yksittäiset seurakunnat eivät juuri voi koneiden hankintaan vaikuttaa. Seurakunnat hoitavat itse kopiokoneidensa hankinnan.

Toimistoihin hankittavien tuotteiden ympäristöominaisuudet arvioidaan. Kertakäyttötuotteita ei hankita. Toimistoissa käytetään ympäristömerkittyä paperia ja muita tuotteita.

10.3. Paperin kulutuksen vähentäminen

Tiedonkulkua on kehitetty sähköiseksi. Valtaosalla työntekijöistä on sähköpostiosoite. Sähköpostin ja muun sähköisen viestinnän käyttöä kehitetään. Kokousmateriaalit, yhteislaulutilaisuuksien laulujen sanat ja tilaisuuksien ohjelmat heijastetaan dataprojektorilla tulosteiden sijaan.

Tulosteita tehdään vain silloin, kun se on välttämätöntä. Raakaversioiden ja muiden turhien papereiden kääntöpuolet käytetään uudestaan tulostukseen tai muistilapuiksi. Käytettyjä kirjekuoria käytetään sisäisessä viestinnässä.

Paperin kulutus on pitkällä aikavälillä vähentynyt hukkakopioiden määrän laskiessa tekniikan parantumisen ja toiminnan lievän vähentymisen vuoksi. Erotinsivujen tulostamisesta on luovuttu. Suuri merkitys on myös kaksipuoleisen tulostuksen lisääntymisellä. Nykyään papereita käytetään myös enemmän hyödyksi muistilappuina tai hahmotteluun. Xerox hoitaa koneiden huollon ja tulostustarvikkeiden kierrätyksen.

10.4. Päämäärät ja tavoitteet

Joensuun seurakuntayhtymän päämäärinä on toimistoissa sähkön ja paperin kulutuksen pienentäminen sekä jätepaperin kierrätyksen tehostaminen.

Tavoitteet:

- Paperin kulutuksen vähentäminen: otetaan kaksipuoleisia kopiota (vakioasetukseksi kaikkiin seurakuntayhtymän tulostimiin ja kopiokoneisiin), vältetään turhaa kopioimista, lisätään sähköistä viestintää, lisätään kokousmateriaalien ja yhteislaulutilaisuuksien ohjelmien heijastamista tulostamisen sijaan, seurataan paperin kulutusta seurakunnittain
- Paperin kierrätyksen tehostaminen: selvitetään tietoturvasäiliöiden tarve, poistetaan silpurit käytöstä, tehostetaan paperin kierrätystä ja uudelleenkäyttöä
- Valaistuksen ja tietokoneiden sähkönkulutuksen pienentäminen: käytetään energiansäästölamppuja, hankitaan kohteeseen sopivat valaisimet, laaditaan energiansäästöohjeet, katkaistaan virta sähkölaitteista, tietokoneista ja näytöistä sekä sammutetaan valot

11. HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET

Hautaustoimen kehittämiskohteita ovat monimuotoisen luonnon lisääminen, hankintojen tekeminen ympäristö huomioiden sekä veden- ja energiankulutuksen vähentäminen.

Hautausmaiden ja viheralueiden vastuuhenkilö on hautaustoimen päällikkö.

11.1. Hautausmaan hoito

Hautausmaan hoidossa pyritään lisäämään monimuotoisuutta, kun alueella on eri hoitotasoisia alueita. Energiankulutuksen kohdalla etsitään säästömahdollisuuksia. Hankinnoissa huomioidaan tuotteiden ympäristöominaisuudet ja paikallisuus. Käytämme hitaasti liukenevia lannoitteita ja annostelemme lannoitteen käyttökohteen mukaan. Perennahoitoa kehitetään etsimällä uusia kasveja haudanhoitoihin sekä lisäämällä siitä tiedotusta kotisivuilla sekä Kirkkotie-lehdessä.

11.2. Päämäärät ja tavoitteet

- Lisätään tiedottamista ja ohjeistamista kynttiläjätteen määrän vähentämiseksi Kirkkotie-lehdessä sekä omilla kotisivuilla. Tiedotuksesta vastaa hautaustoimen päällikkö yhdessä viestinnän henkilöstön kanssa.
- Lisätään perennahoidoista tiedottamista omilla kotisivuilla
- Tehdään hautausmaiden inventointi ja lajistokartoitus

12. LEIRIKESKUKSET

Vaivion kurssikeskuksessa ympäristöasiat on huomioitu yleisellä tasolla hyvin. Päärakennuksessa on siirrytty maalämpöön.

Vaivion kurssikeskuksen ja Hietajärven leirikeskuksen asioiden vastuuhenkilöt ovat kiinteistö-päällikkö ja leirikeskuksen emäntä.

12.1. Kiinteistöhoito

Vaivion kurssikeskuksen uusimmat osat ovat nykyvaatimusten mukaisesti rakennettuja ja siten energiankulutukseltaan hyvää tasoa. Päärakennuksen vanhat osat (A- ja B-osat) ovat alkuperäisiä 1970-luvun rakenteita. Näissä rakennuksissa eristeet eivät ole lähellekään sitä, mitä nykyvaatimukset uudisrakentamiselta edellyttävät. B-osa on vuonna 2014 poistettu käytöstä ja jatkotoimenpiteet ovat selvittelyssä.

Hietajärven rakennusten kunto on tyydyttävällä tasolla. Hietajärven leirikeskus on käytössä vain kesäaikana.

12.2. Jätehuolto

Jätehuolto on hoidettu Joensuun kaupungin ja Liperin kunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti. Talon henkilökunta kierrättää jätteet. Vaiviossa paperinkeräys on järjestetty asiakkaille kahdessa pisteessä.

Vaivion kurssikeskus liitettiin vuonna 2012 viemäriverkostoon ja omasta jätevesipuhdistamosta luovuttiin.

Hietajärven leirikeskuksen jätevesijärjestelmä uusittiin vuonna 2010 vastaamaan nykymääräyksiä. Tähän järjestelmään on liitetty kaikki leirikeskuksen rakennukset pientä rantasaunaa lukuun ottamatta.

12.3. Päämäärät ja tavoitteet

Joensuun seurakuntayhtymän päämääränä on Hietajärven ja Vaivion kohdalla pyrkiä vähentämään energiankulutusta ja toiminnan ympäristövaikutuksia.

Jos joudutaan hankkimaan uusia keittiö- tai pesukoneita, hankinnassa otetaan huomioon sähkönkulutus ja noudatetaan hankintaohjeistusta.

Tavoitteet:

- Valaisimien ja polttimoiden vaihdon yhteydessä valitaan aina led-vaihtoehto, jos se esteettisesti ja teknisesti on mahdollista
- Vaihdetaan käsipyyhepaperit pestäviin käsipyyhkeisiin
- Järjestetään ympäristöasioihin liittyvää koulutusta
- Laaditaan ympäristöohjeet
- Järjestetään pullokolehti

Tammikuussa 2014 käytöstä poistetun Vaivion vanhan majoitusrakennuksen (B-rakennus) kunnostuksen tai uudisrakentamisen tarvekartoitus tehdään harkiten, ettei synny turhaa ylikapasiteettia majoitustiloista tulevaisuudessa.

13. SEURAKUNTAYHTYMÄN METSÄT

Joensuun evankelis-luterilaisella seurakuntayhtymällä on metsää n. 823 ha pääasiassa Enon ja Vaara-Karjalan seurakuntien alueilla. Vaivion kurssikeskuksen alueella metsiä on noin 20 hehtaaria, osasta aluetta puita on hakattu polttopuuksi. Kesänviettopaikkojen ympäristöstä ja hautausmailta on poistettu lahopuita turvallisuusriskien vuoksi. Vaara-Karjalan, Enon ja Pyhäselän metsien osalta on voimassa oleva metsänhoitosuunnitelma. Hautausmaitten kokonaispinta-ala on n. 58 ha.

Metsät jakaantuvat eri kehitysluokkiin seuraavasti:

- uudistusala ja taimikko 20,3 %
- nuori kasvatusmetsä 30,2 %
- varttunut kasvatusmetsä 23,1 %
- uudistuskypsä metsä 26,4 %

Metsänhoidon vastuuhenkilö on kiinteistöpäällikkö.

13.1. Luonnonsuojelu-, metsälain 10§- ja Metso-kohteet sekä muut suojelutoimenpiteet

Enossa on 8,5ha suuruinen hyväksytty luonnonsuojelualue. Nykyisissä metsänhoitosuunnitelmissa

on merkitty n. 25 ha metsälain 10 § tarkoittamiksi alueiksi. Lisäksi ulkoilumetsiksi, joita ei hakata on merkitty Enossa 17,8 ha. Kiihtelysvaarassa on metsänhoitosuunnitelmassa merkitty 2,9 ha aarnimetsäksi, joka voisi olla mahdollinen Metso-kohde.

Tuupovaarassa on pohjavesialuetta n. 20 ha.

Tuupovaarassa ja Kiihtelysvaarassa on hiirihaukan pesäpuu seurakuntayhtymän mailla. Tulevissa metsänhoitotöissä huomioidaan näiden puiden läheisyydessä riittävä varoalue.

Metsähakkuissa vältetään kesähakkuita lintujen pesinnän rauhoittamiseksi. Hakkuut tehdään syksyllä ja talvella.

Seurakuntayhtymä on mukana metsäsertifioinnissa ja on saanut 28.12.2005 PEFC-sertifikaatin nro 1908- 03. Sertifikaatti on voimassa toistaiseksi, kun metsätaloudessa noudatetaan sertifikaatissa asetettuja vaatimuksia.

13.2. Päämäärät ja tavoitteet

Joensuun seurakuntayhtymän päämääränä on hoitaa metsiään kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti, ottaen huomioon sosiaaliset, ekologiset ja taloudelliset seikat. Harsintatyyppisiä hakkuita voidaan käyttää avohakkuiden sijasta pitämässä yllä metsän monimuotoisuutta. Edellä mainitut, metsäsuunnitelmissa huomioidut luonnonsuojelulliset kohteet huomioidaan aina hakkuista suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Tavoitteet:

- Metsänhoitosuunnitelmat laaditaan ja päivitetään vuonna 2016 koko yhtymän alueella
- Tarkistetaan lintujen pesäpuiden tilanne ja merkitään ne suunnitelmiin.
- Inventoidaan luonnonmuistomerkit, vapaaehtoiset suojelukohteet ja Metso-kohteet.
- Järjestetään koulutusta metsistä vastaaville henkilöille.

14. LIIKENNE

Joensuun seurakuntayhtymällä ei ole omia ajoneuvoja. Työmatka-ajossa käytetään omia autoja, julkisen liikenteen busseja ja junia sekä polkupyöriä. Kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen käyttömahdollisuudet ovat Joensuussa ja lähiseudulla hyvät. Toiminnot ja tilaisuudet pyritään järjestämään enenevässä määrin siten, että kulkuvälineenä olisi mahdollista käyttää muuta kuin omaa autoa. Joensuun seurakuntakeskuksessa on kaksi polkupyörää työntekijöiden käytössä lyhyitä matkoja varten. Myös hautausmaalla ja Rantakylän seurakunnassa on polkupyörät työntekijöiden käytössä.

Kimppakyydit sekä muut yhteiskuljetukset ja niiden järjestäminen ovat jokaisen seurakunnan omalla vastuulla. Vaivion leirikuljetukset kilpailutetaan vuosittain. Kilpailutuksesta vastaa hallintojohtaja

14.1. Päämäärät ja tavoitteet

Joensuun seurakuntayhtymän tavoitteena on pienentää liikenteen ympäristövaikutuksia, polttoaineen kulutusta, päästöjä, ruuhkia ja melua.

Tavoitteet:

- Seurakuntayhtymä kannustaa työntekijöitään pyöräilyyn ja julkisten kulkuneuvojen käyttöön. Selvitetään mahdollisuutta hankkia työntekijöiden käyttöön yhteisbussikortti Joensuun paikallisliikenteeseen.
- Järjestetään taloudellisen ajotavan koulutus omaa autoa työssä käyttäville.